

Europæisk mindsteløn: Betydning for den danske model

På trods af, at EU ikke har kompetence til at lovgive direkte om løn, har et flertal af medlemslande og Europa-Parlamentet godkendt denne glidebane for EU-indblanding i lønområdet.

Europæisk mindsteløn: Rigtig diagnose, forkert medicin

Mange europæiske lønmodtagere får ikke en løn, de kan leve af og er ”working poor”. På europæisk plan vil man bekæmpe dette og sikre at lønmodtagerne får lønninger, der muliggør et anstændigt liv. 3F arbejder aktivt for et EU til gavn for lønmodtagerne, men mener, at tilstrækkelige lønninger sikres bedst gennem kollektive forhandlinger og stærke fagforeninger. Stærke fagforeninger er afhængige af en høj organiseringsgrad. Det fremmes ikke gennem en lovbestemt mindsteløn eller politisk indblanding i overenskomstforhandlingerne.

Beskyttelse af den danske model

- 3F har fra start anbefalet regeringen at lave et annullations-søgsmål, for at få direktivet helt alternativt delvist annulleret ved EU-domstolen
- Skulle domstolen ikke give Danmark ret og opretholde direktivet, vil en fortsat høj overenskomstdækning sikre, at Danmark ikke pådømmes kravet om at skulle lave en handlingsplan. Med flere overenskomster og højere organisation af både lønmodtagere og arbejdsgivere beskyttes den danske model som udgangspunkt fra EU-indblanding.

Direktivets eksistens vil dog altid indeholde en risiko for, at den forkerte sag med det forkerte udfald i EU-domstolen, kan få direkte konsekvenser for den danske model

- Arbejdsmarkedets parter har under forhandlingerne sikret, at direktivet må implementeres af dem

Implementering

Selvom der er en sag ved EU-domstolen, udskydes implementeringen ikke. Danmark har i efteråret 2024 forholdt sig til implementeringsarbejdet i samarbejde med FH og DA. Danmark lever aktuelt op til bestemmelserne i direktivet på grund af det stærke samarbejde i den danske model og vores høje overenskomstdækning. Beskæftigelsesministeriet skal fremover hvert andet år sende en række data og informationer til EU-Kommissionen.

3 grunde til 3F synes direktivet er problematisk

- 1. Magt over lønforhandlinger og kollektive aftaler flyttes til EU:** EU har hverken kompetence på løndannelse eller dækningsgrad. Det er national kompetence og dermed medlemsstaternes ansvar. Det kan ende med at udgøre en problematisk glidebane for indgreb i vores danske model.
- 2. EU-domstolen kan nu blande sig:** Direktivet giver EU-domstolen mulighed for at dømme om national løndannelse. EU-Domstolen risikerer dermed at beslutte at Danmark alligevel skal omfattes af direktivet og at løndannelsen kan foregå udenom den danske model.
- 3. Løser ikke working poor problemet:** Ingen lønmodtager bliver garanteret et lønloft, i stedet kan en mindsteløn risikere at blive et lønloft og en de facto maksimumsløn og dermed skabe endnu flere working poor.

Hvilke lande er omfattet af hvad i direktivet		
	Lande som fastsætter løn udelukkende ved overenskomster (som Danmark og Sverige)	Lande med lovfastsatte mindstelønninger
Sikre passende mindstelønninger (art. 1)		✓
Fremme overenskomstforhandlinger om løn (art. 4)	✓	✓
Rammer for at opdatere lovfastsatte mindstelønninger og inddragelse af arbejdsmarkedets parter (art. 5 og 7)		✓
Variationer i lovfastsatte mindstelønninger skal være proportionale og ikke-diskriminerende (art. 6)		✓
Adgang til lovfastsatte mindstelønninger (art. 8)		✓
Datakrav (art.10)	✓	✓
Håndhævelse (art.12)	✓	✓

Danmark slæber EU i retten og vinder første sæt.

Regeringen, bakket op af FH og DA, har lagt sag an mod EU: Danmark vil have mindstelønsdirektivet annulleret.

En annulationssag ved EU-domstolen

Et annulationssøgsmaal er, hvor EU-domstolen kontrollerer, om den nye lovgivning er i overensstemmelse med EU's grundlov. EU-domstolens magt er begrænset til et strengt juridisk synspunkt.

Fordele ved et annulationssøgsmaal

Det er altid en risiko at tage en sag i retten. Det kender vi også fra det fagretslige system. Der er dog to store fordele ved at tage mindstelønsdirektivet i retten:

- 1) EU-domstolen tvinges til at fastsætte præmisser for, om og hvordan direktivet skal tolkes og anvendes
- 2) En afgørelse kan trække en streg i sandet i forhold til, hvor langt EU kan blande sig i løndannelsen og det kollektive aftalesystem

Hvad handler retssagen om?

Den danske regering har anlagt et annulationssøgsmaal ved EU-Domstolen, for at få annulleret mindstelønsdirektivet. Sagen er anlagt af Danmark, med opbakning fra Sverige, med hovedformål om at få afvist direktivet på grund af manglende lovhjemmel til at lovgive om løn- og organiseringsforhold. Sagen indeholder også et delmål om en delvis annulation på grund af EU's manglende kompetence ift. bestemmelser om kollektive overenskomstforhandlinger, hvis domstolen beslutter sig for at opretholde direktivet.

En afgørelse sker i to trin

Trin 1. Generaladvokatens udtalelse d. 14. januar 2025

Generaladvokaten bakker utvetydigt Danmark og Sverige op i spørgsmålet om manglende hjemmel og kompetence. Han anbefaler at mindstelønsdirektivet skal annulleres i sin helhed.

Trin 2. Endelig dom (ukendt dato 2025)

EU-domstolen kan give Danmark helt, delvist eller ingen medhold. Det vil sige, at direktivet kan forblive uændret, det kan delvist ændres, så fx nogle af artiklerne skal fjernes, eller det kan blive helt annulleret. Statistikkerne tilsiger at **der er 67 % chance for at EU-domstolen følger generaladvokatens udtalelse.**

Argumenter for at EU-domstolen følger Generaladvokatens udtalelse

- Afgørelsen er velargumenteret og velgennemarbejdet
- Det er ikke sket før, at EU-domstolen i annulationssøgsmaals-sag er kommet frem til det fuldstændig modsatte resultat af Generaladvokaten

Argumenter imod at EU-domstolen følger Generaladvokatens udtalelse

- Generaladvokaten har en enten/eller-tilgang til begrebet "lønforhold", der kan udfordres ud fra gældende retspraksis
- Direktivet har et socialt sigte, som kan føre til en argumentation om "værdige arbejdsvilkår"
- Det hører til undtagelsen at direktiver annulleres

Uanset EU-domstolens afgørelse

- Er det som udgangspunkt lykkes at undtage Danmark for direktivet
- Sender annulationssøgsmaalet et stærkt signal om at beskytte den danske model mod EU-indblanding
- Bidrager søgsmaalet til at præcisere, hvordan mindstelønsdirektivet kan anvendes fremover
- Skal vi stå sammen om at beskytte den danske model: i dag, i morgen og i fremtiden
- Fortsætter 3F det gode samarbejde med europæiske faglige kolleger for et fair EU for lønmodtagerne og bekæmpelse af working poor

EU-Chef,
Nadja Abeln Olsen
nadja.olsen@3f.dk
+45 60 25 34 72